

DOMAČI PRIJATELJ

Letnik II.

I. maj 1905.

Štev. 5.

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna žitne kave v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem **popolnoma zastonj**.

— Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne. —

Prerokovanje „Domačega Prijatelja“

o Vydrovi žitni kavi za mesec maj:

Najljepši mesec, mesec maj
ti petja, cvetja čas
da bi ostal na veke vsaj
nespremenjen pri nas! . .

V prirodo tvojo, star in mlad,
vse radostno hiti,
in v tebi čas najlepših nad,
spomin in up budi . . .

V krasoti sred zelenih trav
vsak rad počije se,
in tudi sredi promenad
že kava pije se . . .

In kogar spet večerni mraz
na gorko pripelja
pri listih, kavi kratek čas
najrajše vsak ima.

Dandanes ima vsak človek, ki zna čitati in pisati, rad svoj časopis. Mnogim pa ne pripuščajo gmotne razmere, da bi poleg drugih potrebnik izdatkov žrtvoval kako večjo ali manjšo svoto za list, ki naj mu daje včasih malo berila i razvedrila. Kdor pa naroči 5 kg. naše

Vydrove žitne kave

ne dobi le za 4 K 50 v. dobre in poštene robe ki je cenejša, kakor drugi podobni izdelki, ampak se mu tudi pošilja vsak mesec po pošti in **popolnoma zastonj** naš časopis »Domači Prijatelj«. Tudi ima on in njegova družina pravico udeleževati se reševanja ugank ter dobi lahko na tak način, kterega od lepih in koristnih dobitkov, ki jih vsak mesec razpisujemo. — Naše podjetje je osnovano na stališču: Solidnost, vestnost, skromni dobiček. Zato pa pričakujemo tudi od vseh naših cenjenih naročnikov, ki so zadovoljni z nami, da nas bodo gotovo radi podpirali s vojim priporočilom.

Kolikokrat se dogodi, — in Vam gospodinjam na deželi celo prav pogostokrat, — da je goveja jnja slaba in brez okusa. Vzrok je, ker niste dobili dobrega govejega mesa.

Drugič zopet meso samo malo skuhate, da parkrat povre, ker ga potem uporabite rajše kakor pečenko — in tudi v tem slučaju je juha slaba in vodena.

Tudi se v nekterih hišah niti ne kuha vsak dan goveje meso. V vseh slučajih si lahko pomagata z

Vydrovim juhnim pridatkom,

ki ima to dobro lastnost, da juho okreпча in ji da fini vonj po mesu. Rabite tudi za razne omake (zose.)

===== 1/2 kg steklenica K 3'50. =====

Mala lična steklenica za odlijanje in serviranje na mizo stoji 20 vinarjev.

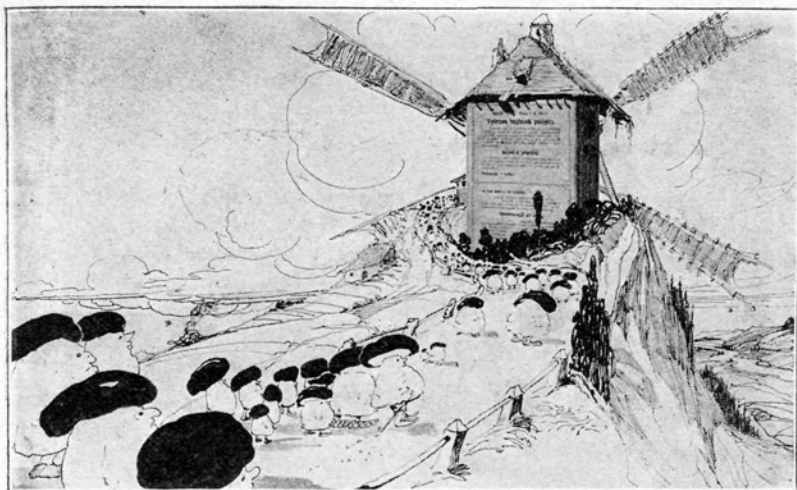
Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Izraz najsrčnejše zahvale

naj blagovolijo sprejeti sledeči cenjeni odjemalci, ki so nam s Svojim priporočilom Vydrove žitne kave (od 20. marca do 20. aprila), pridobili novih naročnikov:

Franc Abramič, miz. mojster, Solkan.
 Antonija Ambrožič, posestnica, Bled.
 Anton Ambrožič, posestnik, Bled.
 Ivan Baloh, posestnik, Moste.
 Marija Bižal, sopr. poštarja, Stari trg.
 Vekoslava Cene, hišna v župnišču, Rečica.
 Ivan Cettl, učitelj v p., Škofjaloka.
 Martin Cvetek, posestnik, Starafužina.
 Ign. Čuderman, gostilna, Tupaliče.
 Ant. Čretnik, delavec, Celovec.
 Fr. Derčar, c. kr. sod. sluga, Radovljica.

Marica Doušak, sopr. kles. mojstra, Sv. Križ.
 Janko Doužan, posestnik, Goriče.
 Anton Ellner, župnik, Kastva.
 Jož. Erbežnik, tovar. strojevodja, Reberca.
 Mar. Gabrovšek, sopr. obč. taj. Sv. Jošt.
 Jos. Gale, posestnik, Ravnobrdo.
 Jak. Gašperin, gostilna, Starafužina.
 Ivan Godina, obč. sluga, Ajdovčina.
 Fr. Golja, učitelj, Levpa.
 Pepina Grmova, c. kr. poštarica, St. Janž.

Dober vtip nam je narisal slikar Häusler, kaj ne? V celih jatah romajo gobe v mlin, da jih tam zmelejo k slavi in posebni dobroti

Vydrove gobove juhe! =====

Delikatna je; a tudi ostale:

===== grahova, lečna in rižova.

Recept k pripravi: Naše juhne konzerve se dajo v vodo (lahko v mrzlo ali pa tudi v kipečo) puste se 5 minut (rižova 15!) preveti in že lahko nesete izvrstno juho na mizo.

Celo ploho pohvalnih priznanj smo sprejeli pretečeni mesec.

☞ Izvolite pokusiti! ☜

Naše juhe se razpošiljajo v zavitkih po 1/2 kg in stoje K 1:50.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Robert Ivanuš, posestnik, Zdole.
 Ter. Javor, gostilničarka, Podnart.
 Ana Jeras, nadsprev. sopr. Ljubljana.
 Drag. Jirak, c. kr. namest. kanc. Brežice
 Jos. Kaučič, organist, Sv. Višarje.
 Jos. Kerstolič, posestnik, Podbrežje.
 Jan. Kogoj, posest. i trgov. Gorenjvas
 Jos. Kolenc, miz. i posest. Šmartno.
 Franc Kolšek, delovodja, Podgorje.
 Anton Kompolšek, posestnik, Podgrad.
 Val. Korošec, čevlj. mojster, Gorjuše.
 Ivan Krajšek, žel. del. Razkoše.
 Anton Kunaj, žel. del. Sevnica.
 Mar. Majaronc, posestnica, Prožinskavas.
 Mih. Mastnak, Assec Agnis, Kranjčice.
 Martin Medvešek, kovač juž. žel. Maribor
 Fr. Mejaš, v papir. tovarni, Radeče.
 Mih. Novin, posestnik v Seli.
 Mar. Omersy, uradnik vdova, Spod. Šiška.
 Mar. Parisch, sopr. nadgozd. Ljubno.
 Franjo Perne, posestnik, Gornjigrad.

Ivan Pregelj, Medija.
 Franc Pšeničnik, postajenačelnik, Sv. Duh-Loče.
 Matej Ražun, župnik, Sv Jakob v Rožu.
 And. Rojc, učitelj, Vel. dolina.
 Lud. Rošer, žag. mojster, Vitanje.
 Jos. Rotovnik, župan i veleposest. Legen.
 Jan Rožič, posestnik, Št. Ferjan.
 Ana Rus, učit. soproga, Kranj.
 Vekoslav Sbogar, magaciner, Kanal.
 A. K. Sežun, nadučitelj, Rovte.
 Jos. Slekovec, nadučitelj, Jarenina.
 Jos. Stanič, izvošček, Gorica.
 Val. Stare, žel. uslužb. v p. Srednjavas.
 Anka Stropnik, posestnica, Družmirje.
 Karol Štrenar, kancelist, Gorica.
 Jos. Štupica, učitelj, Dražgoše.
 Marjeta Tonja, sopr. žel. delovodja, Škofjaloka.
 Jerica Tonejec, Boh. Bela.

„DESERT DÉLICAT“.

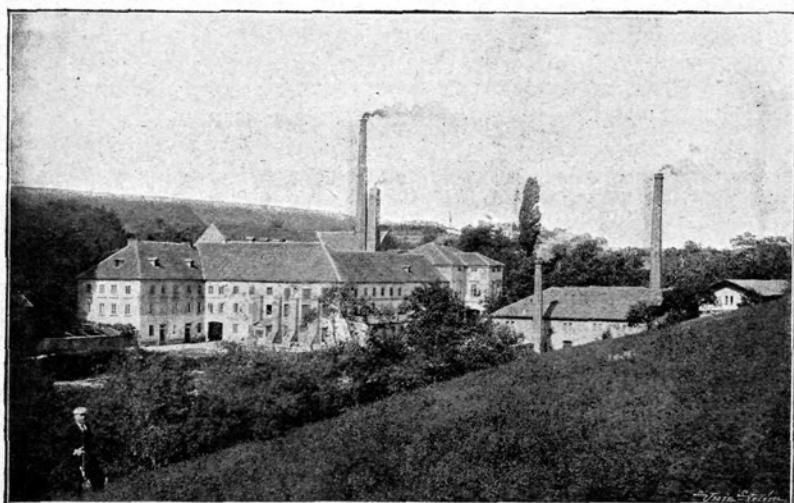
Novost v pripravi: Maslene oblata, ki si bodo krčili pot povsod, kjer se polaga važnost na najboljše izdelke te vrste.

==== 50 kosov v škatulji 3 K.—====

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

→→→→ Oblati so, kakor poslastica brez vse konkurence! ←←←←

Pogled na tovarno.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

DOMAČI PRIJATELJ

○ ○ ○
 VYDROV MESEČNIK.

ROMAN ROMANOV:

SAJ NI V MOJEM ŽIVLJENJU ...

Saj ni v mojem življenju
 cvetja bogatega,
 saj ni v moje življenju
 solnca zlatega —

Saj ni v njem ničesar —
 samo tvoje oči,
 tvoje oči, ki ne vidijo,
 kako si jih srce želi . . .

IVAN LAH:

STARA HISTORIJA.

Ob cesti leže vasi in polje se razprostira daleč naokrog. Pomladansko jutro sije čez celo ravnino in vse trepetja v njegovem jasnem svitu. Počasi stopajo kmetje po polju in leno lazi utrujena živina po razorih. Posveti se za gričem vrh cerkvenega zvonika in ptice ga obletavajo. Zavije zdajpazdaj nagajiv veter, oblak pripluje na jasno nebo in odjadra naprej. Vaški lenuh, Ličan, pelje po cesti starega človeka, moža sedemdesetih let. Počasi stopata po cesti, kakor da je vseeno, če gresta naprej, ali če sedita, če prideta v vas opoldne ali pa ob devetih zvečer. Vaški lenuh, Ličan, je sploh počasen človek, ki se mu ne mudi nikoli in nikamor. Tudi, ko bi prišli tatje v vas ali če bi nastal ogenj, bi menda komaj stopil hitreje. Navajen je tako z mladega, od kar pohajkuje. Zato stopa tako počasi po cesti. Nekako lenega naredi človeka pomladanski dan, mlado solnce prevzame človeka, ki ima v sebi še zimsko kri, si misli Ličan. Solnce prijetno greje in tako sladko je človeku pri srcu, če se mu nikamor ne mudi. In ozira se po njivah, kjer počasi stopajo kmetje po polju in leno lazi živina po razorih. Zelo prijetno je, da ni treba iti na polje, si misli lenuh Ličan . . . Zasluzi si vseeno za žganje. Hoditi ni tako hudo kot delati in za take stvari ga porabijo ljudje. In danes ima zopet tako opravilo . . . Ličan se ozre na starca. Pomladanski veter se igra z njegovimi sivimi lasmi. Mil nasmeh mu igra po obrazu. Gleda okoli sebe, kot da je vse novo. Cel čas stopata že tako. Na postaji so mu bili izročili starca, ki ga je bil berič pripeljal iz blaznice . . . Čez trideset let je bil tam. Rekli so mu v vasi Jomen. Ogovorim ga, si misli lenuh, bom videl, kako pamet ima . . .

»No lep dan, Jomen, kaj?« začne lenuh . . .

Jomen se nasmehne in pogleda nemo po polju. V njegovih ugaslih očeh zažari nekaj svetlega, kakor odsev pomladanskega dne, ki sije nad zemljo. Nezaupno pogleda potem na Ličana, kakor da ne zna več govoriti.

»Ali znaš še govoriti?« ga vpraša Ličan.

Jomen pokima.

»Pa se še spomniš na vse to?«

Jomen pokima in se veselejše posmeje.

»Mene pa ne poznaš več?«

Jomen se zagleda v Ličana, kakor da dozda niti pogledal ni, s kom hodi.

»Na Ličana se nič več ne spomniš?« pomaga mu Ličan, da bi se spomnil.

Jomen zmigne z ramami in se prijazno posmeje.

»Seveda se ti je težko spomniti« začne Ličan. »Jaz sem skoraj za dvajset let mlajši od tebe. Jaz komaj dobro pomnim, kdaj se je to zgodilo . . . Pravili so potem večkrat.«

Jomen se je zagledal na polje in kot da ne sliši, kaj pripoveduje Ličan.

»Hm, niti poslušati neče«, si misli Ličan. Spomnil se je, kaj so mu bili naročili vaški možje, ko so ga bili poslali po Jomna: O Rozi mu nimaš govoriti, so rekli in sploh govori ž njim samo navadne reči, da ga ne razdrašiš. Nož imej vedno pripravljen, kajti zelo nevarne je norec, kadar znori.

»Kaj naj govorim z njim«, si misli Ličan, »star je zadosti, da ne bo več znorel. Rad bi pa tudi izvedel, kako mislijo taki ljudje . . . Če ga ne vprašam jaz, ga bodo vprašali drugi . . .«

Spomnil se je na celo povest, kot so jo pravili o Jomnu. Ko je bil Jomen mlad, je bil lep fant. Njegov gospodar je imel lepo hčer Rozo; nekoč je padel Jomen pred gospodarja in govoril take reči, da so se vsi smejali, Roza pa je ušla. Jomen je odšel od hiše in potem je znorel . . . Odpeljali so ga v mesto.

»Torej bi se ti danes komaj spomnil na ljudi, ki si jih preje poznal«, govori Ličan Jomnu.

»Bi poznal«, pravi Jomen.

»Meni se je prav dobro zdelo, ko so rekli, da prideš spet v vas; no, sem si mislil, bo vsaj družčina. Kako pa tam si imel kaj družčine? Ali vas je bilo dosti notri?« je začel Ličan in je čisto pozabil, kaj so mu bili naročili vaški možje. Samo ime »blaznice«, se mu je zdelo prav, da ne izgovori, ker bi morda s tem razžalil Jomna.

»E, dosti«, pravi Jomen in gleda po polju, kot da neče o tem pogovora.

»Ali ste bili, mislim, vsi skupaj?« vprašuje radovedno Ličan.

»No, seveda.«

»Ali, glej, saj pravijo, da se jim niti slabo ne godi, jesti pravijo, imajo dovolj in dela skoraj nič . . .

Jomen ga resno pogleda.

»No, jaz sem tako slišal, zato vprašujem. Vem, da je bolj prijetno, da človek — ni notri.«

Počasi stopata naprej in Ličan ne ve, kako bi začel pogovor od druge strani.

»Čas hitro teče«, začne po malem premoru, »ravno tako je, kot bi bilo včeraj. Pa vendar koliko se izpremeni. Postavim, niti streha na zvoniku ni več tista, zdaj je kar kot koren, prej je bila dosti lepša; vse novo je slabše od starega. Ti vem, da tudi tako misliš, zato se boš začudil. Tudi farovž so popravili, čisto drugačen je zdaj. Šolo so tudi sezidali. Ali si ti kaj hodil v šolo?«

»Nič.«

»Nojá, vidiš, jaz sem hodil k gospodu Nacetu; bili so strog mož... Zdaj so že tretji gospod od tačas. Kar je bilo pod deset let, ne boš več poznal. Zdaj so že možje in žene, vse ti bo tuje. Res čudno... Tvoji sovrstniki so pa že pomrli; koliko pa jih danes doseže sedemdeset let... Menda se ti ni slabo godilo, Jomen, ko si doživel sedemdeset let... Seveda človek se izpremeni. Tudi tebe ne bo nihče več poznal. A radi te bodo imeli. Mnogo jih je, ki te še pomnijo... Postavim Kotič, Bóga, Jerka...«

Jomen stopa poleg Ličana, kot da ne posluša. Tako prijetno dene tak pomladanski dan. Vse polno življenja je v njem. Po travi je vse živo in nad njivami se kadi. Zbuja se drevo v pomladanskem vetru... Strese se vse v življenjskih solnčnih dihib... Kako prihaja spomin z daleka na nekaj podobnega, kot da je bila taka lepa pomlad... Daleč je to, komaj da je še

v spominu. Hodil je tako po razorih in oral svojemu gospodarju. Ona je hodila z belo sejalnico v roki in je obstala na sredi in se kam zagledala . . .

»Če si truden, Jomen, si lahko počijeva«, začne Ličan, ki se mu že zelo toži hoditi venomer po pustih cestih.

Jomen odkima . . .

»No, ti si spočit«, začne Lisan, »vem, da rajše hodiš. Ali ne čutiš še starosti?«

Jomen odkima in misli naprej. Zagledal se je po cesti pred seboj in vidi tam v dalji vas. Motni in nesvetli so spomini, ki prihajajo o pomladanskem dnevu od bogve kod. Ličan govori dalje:

»Pravzaprav imaš še dobro hojo, in trden si videti. Jaz se te še spominjam kot fanta. Bali smo se te, ker smo bili mlajši. Skoraj nič se nisi izpremenil po postavi. No, v vasi je zdaj slaba, mnogo slabša leta so postala, kot so bila nekdanj. Posebno dobrih časov nimamo in saj veš . . . Delaj; delaj, če hočeš, da ješ . . . Tam ste dobro jedli, praviš? . . .«

»Mhm«, prikima Jomen. Njegov obraz je nekako otročje vesel in gleda okoli sebe, kot da je prišel v čudno deželo, kjer ni bil še nikoli ter se vidijo v njej prekrasne stvari.

»Kaj ne, vse se ti zdi čudno, kot tuje? Jaz vem. Šel sem bil za nekaj let v Trst in se je doma vse izpremenilo. Zasipali smo takrat morje. No, pa kmalu se človek privadi in nič ne škodi, če vidi kaj sveta. Dobro se mi je godilo drugod, še boljše, kot doma. Tudi tebi, vem, se je godilo boljše, kot bi se ti bilo tu. Doma, veš, človek ne velja toliko, kot med tujimi ljudmi. Kaki so bili še kaj ljudje tam?«

Jomen gleda neprestano po polju, kot da je vprašanje preslišal. Mirno je njegovo lice in tako jasno sijajo njegove oči.

»Ali veš pravzaprav, kje sva?« ga vpraša Ličan.

»Vem«, odgovori Jomen ter se zagleda v svetlo solnce . . . Solze zablešče v njegovih očeh in ponikne glavo ter obstane. Tako jasno je nebo nad zemljo in vsa zemlja polna življenja.

Ličan prime pipec v žepu. Znorel mi bo, si misli, in stopa tiho poleg njega . . . Jomen si briše solze in prsa se mu dvigajo, kakor da res joka . . . Tudi Ličanu je težko . . .

»No hudo je na svetu«, ga začne tolažiti, »nihče se ne more pohvaliti, vsak ima svoje križe in težave . . .« Pri tem pogleduje Ličan na Jomna in drži pipec v žepu.

»Lahko sedeva«, pravi Jomen. No, Ličan se boji norca. Ob cesti leže smreke in videti je daleč čez polje . . . Blizu ni ljudij . . .

»Torej sediva«, reče Jomen in Ličan se čudi, da govori Jomen zdaj tako domače. Jomen sede in Ličan sede daleč od njega . . . Jomen se nasmehne:

»Vem zakaj si se vsedel tako daleč od mene. No, ne naredim ti nič žalega. Ali je Roza še živa?«

Ličan se stresne. Vaški možje so rekli, naj ne govori z njim o Rozi. Prihaja mu norost, si misli, planil bo name in me zadržal. No, lice Jomnovo je tako mirno in njegove oči so vprte čez

mlado polje, kjer vse trepeče nad mlado zemljo v svitu pomladanskega solnca.

»Hm«, pomisli Ličan, »tako star, pa kaj takega vprašuje.«

Jomen sedi mirno in čaka odgovora.

»Seveda je še. Ima menda sedem otrok, Saj jo boš še danes lahko videl...«

Jomen sedi nepomično, kot da je izginilo iz njega življenje v to jasno višavo pod solncem.

»Ali je kdaj govorila o meni?«

»Hm, kaj sprašuje«, pomisli Ličan. »Da, kadar smo vsi govorili, govorila je tudi ona. To so stare stvari, kaj boš to!...«

»Ti misliš, da sem nor in tudi drugi bodo tako mislili, kaj ne, tudi ona?...«

»Kaj bomo mislili? Nič ne bomo mislili, če boš pameten. Radi te bomo imeli. Le otročji ne bodi. Sicer pride s starostjo spet otročavost, človek sam sebe prezori, a sicer ti bo dobro, pa notri ti je bilo morda boljše...«

Jomen sedi in gleda neprestano v pomladanski dan.

»Vidiš«, začne Ličan, »zdaj bo velikanoč. Roza je zelo dobra gospodinja. Spekla ti bo kolaček. Morda te še povabi, da boš pri hiši stalno. Govorilo se je o tem tako. Samo pameten bodi in pusti vse neumne muhe na stran. Na boljšem si kot jaz...«

»Pojdiva«, pravi Jomen in vstane. S praznimi rokami gre po cesti ko se vrača v kraj, od koder je bil odšel nekdanj, in spomini prihajajo vedno bolj jasno pred oči... Ličan stopa poleg njega in si misli: Revež je, ker je neumen, a sile mu ni, drugi skrbe zanj, zame pa nihče... .

Vas se prikaže za cestnim ovinkom; vodnjak je pri vhodu in na vasi cerkev s korenastim stolpom... Ob vodnjaku stoji žena s tremi otroki-vnuki.

»No, glej, kot nalašč«, pravi Ličan, »vidiš: to je Roza...«

Jomen stopi k vodnjaku...

»Oh, Jomen«, pravi žena in mu nudi roko.

Ličan je prijel pipec v žepu.

Prijazen nasmeh je zaigral Jomnu okoli očij in prijel jo je z obema rokama.

»Roza« je rekel in se zagledal vanjo.

Obstal je tako in njegove jasne oči so se začele kaliti. Od povsod so se zbirali vaščanje... Zatemnel se mu je obraz in divje so zažarele oči...

»Vrvi, vrvi«, zakričal je nekdo...

Jomen je skočil čez plot, ter zbežal v polje. Nihče ni verjel, da je bil kdaj pameten. Čez dva dni so ga ujeli ter peljali nazaj.

ANDR. RAPÉ:

KES.

Ej, črna noč, ej dolga noč!
 Tako pač bilo ni nekoč . . .
 Na stolu on, ob njem sem jaz
 v poljub mu nudila obraz.
 Kako on rad me je imel,
 kako me k sebi je prižel! . . .
 Neznatna sem postala mu
 in smrti strup sem dala mu . . .
 Ej! črna noč, ej! dolga noč!
 Kako pogled mi tvoj je vroč! . . .
 Z njegovimi me žgeš očmi,
 da v val strahu mi kri drvi.

»Nezvesta ti, nezvesta ti,
 kaj strah bi bilo te noči!
 Ko vse že spi, takrat prispem
 a ti mi prihiš v objem.
 Nezvesta ti, nezvesta ti,
 Kako se ti v objemu zdi? . . .«

Ah, zuaj burja pleše ples,
 razdvaja dušo mojo kes.
 Ej, črna noč, ej dolga noč!
 Tako pač bilo ni nekoč!

EDBIN KRISTAN:

ŽALOSTNA HUMORESKA.

Pozno zvečer je prišel v vrbovniško bolnišnico revež, kakoršnih je mnogo revežev. Siromaštvo mu je pričala obnošena pokrpana obleka nedoločne barve, v razoranem licu mu je bilo čitati dolgo, mučno trpljenje, na ustnicah in okrog njih mu je plavala resignacija, iz oči pa mu je gledala smrt. Videti je bilo, da je prišel le umreti pod streho. Vsem je ta postava vsilila spoštljivo resnost. Dopeljali so ga tiho v bolniško dvorano, tam so mu skoraj ponižno doznačili posteljo, in on je takoj legel. Zjutraj pa je bil mrtev.

Tedaj so se šele spomnili, da bi bilo treba vendar vedeti, kdo je mrlič. Kako so mogli biti sinoči tako pozabljivi? Sprejeli so ga v bolnišnico, ne da bi bili zahtevali kakšnih dokumentov,

ne da bi ga bili vsaj vprašali, kako se imenuje in odkod je. No, še komedije bi lahko imeli radi tega. Čudno: Kašna moč je izhajala iz oči neznanega starca — ali morda iz njegove postave, da so kar pozabili na stroge propise? Smrt? Hm — smrt je tukaj vendar vsakdanja prikazen.

Na vsak način je treba izvedeti, kdo je mrtvec . . . Pregledali so vso obleko — uborne, smešne krpe, a našli niso ničesar, kakor neko pismo, pisano s svinčnikom in komaj čitljivo. Tudi naslov je bil že zelo izmazan. Pol ure so ugibali nad obalko kakor nad hijeroglifi. Končno so ustanovili, da je bilo mrliču ime Fran Rogač. Vsi so pritrdili, da pripuščajo križikraži na obalki samo to rešitev. Denarja niso našli nobenega, tudi druge vrednosti nobene ne. In tako so poslali slugo na občinski urad, da naznanj smrt Frana Rogača, o kateremu se ne ve ničesar in ki ni ničesar zapustil.

Sluga Janez Radgapje je predložil tajniku gospodu Antonu Važnoviču pravilno popisani formular, rekši nekam porgljivo: »Nič posebnega. Navaden berač.« Gospod Važnovič je bil namreč idealist po volji gospodovi in v vsaki stvarci je iskal nekaj skrivnostnega, znamenitega. Ako so mu na primer naznanili smrt človeka: — Ali ni bil umrlj kaj boljšega, morda celo kaj znamenitega? — Take stvari so namreč mogoče in treba je pomisliti, da je bil Važnovič romantičen pesnik. Radgapje pa je bil grozen prozaik in je vedno rad gospoda uradnika nekoliko potegoval. Toda danes se je pomezal. Važnovič je začel čitati listek, a naenkrat je udaril z obema prstmi naenkrat na pisalno mizo, planil je kvišku, pograbil je Janeza, za telovnik ter ga je začel tresti, pojoč crescendo in fortissimo: »Človek, sin Belcebubov, harlekin! Ali veš, kaj se je zgodilo? Fran Rogač — ! — E, analfabet! Ignorant! — Fran Rogač, pravim. No? Fran Rogač! — Ti pa stojiš pred menoj kakor tele pred Horacovo odo. Revček, siromašen na duhu, v vaši bolnišnici je umrl eden prvih pesnikov slovenskih. Ali veš, kaj se to pravi?«

Radgapje menda ni vedel. Saj še dijak odgovarja na vprašanje, ako le kaj ve. Radgapje pa je molčal. Ko pa se je Važnovič začel vesti, kakor da hoče malo zblazniti, se je naenkrat obrnil, zaprl je široka usta, pa jo je popihal, da pripoveduje vsem ljudem: Pri nas je umrl pesnik, Fran Rogač.

Medtem je pohitel Važnovič k gospodu županu, da mu naznani prevažni dogodek. Gospod župan je nagubančil čelo, kar mu je vselej škodovalo, ker se je tedaj pokazalo, da je pod lasmi, umetno počesanimi zdesno na levo, pleša tako gola, kakor vrh Triglava. Ali brez gub na čelu ni mogel misliti.

»Rogač, Rogač —, kaj je to nemara tisti capin, ki je negdaj izdajal »Ščuko«?

»Tisti, tisti, gospod župan. Dobro bi bilo, da obesimo takoj črno zastavo na hišo.«

»Kaaaj? Ali ste kdaj čitali Ščuko?«

»O pač, včasi.«

»Jaz ne, a slišal sem, kakšna je bila. Ne veste, da se je

norčeval iz vsega, ka je bilo drago in sveto poštenim ljudem? Nobenih idealov ni imel in vedno je zbadal odličnjake «

»No, bil je satirik, gospod župan. Jaz sem pač bolj za romantiko. A talenta se mu ni moglo odrekati.«

»Talenta, talenta! Pa značaja ni imel, Povejte no, kaj pa je postalo iz njega? Ali si je kaj prihranil?«

»Gospod župan, dohodki slovenskega pesnika — — «

»Nikar ne pojte te stare pesmi. Ministerskih dohodkov ne more imeti literat; tudi ni treba. A Rogač je bil vagabund; vagabund, Vam pravim. Več kakor pet let ne ve že nihče več, kje se potepa. Prepričan sem, da ga ne bi nihče več poznal, ako bi se povrnil.«

»Vse res, gospod župan A sedaj je mrtev. In pesnik je bil vendarle. Sami sebe počastimo, ako ga proslavimo. Končno gre tu za narod. Pokažemo, da nismo tako siromašni, kakor se nam očita.«

»To pač to. No zabavljati tudi ne more več. Veste kaj? Pokličite mi nekoliko občinskih svetovalcev, pa sklenemo, da ga pokopljemo na občinske stroške. Pozneje se lahko nabira za spomenik. In napišite mi nekoliko podatkov, pa tako, da bode spodobno. Rabim jih za govor nad grobom.«

»Takoj, takoj, gospod župan.«

— — — — —
 Fran Rogač je dobil pogreb prvega razreda z vso parado, ki jo je premogel Vrbovnik. Rako so pokrivali venci s trakovi, godba je igrala in pevci so peli zelo ginljivo. Nekoliko društev in deputacij je šlo v sprevidu in pa mnogo gospodov, dam in naroda. Radi godbe, in ker se je čulo, da bode župan govoril, se je pridružilo tudi med potom še mnogo radovednežev. O Rogaču so pač vedeli prav malo ali pa nič; drug drugega je povpraševal, kdo in kaj je bil mrlič.

»Poet je bil, poet iz Ljubljane«, je pripovedoval barvar Žoltek pristopivšemu kosmatemu in nemarno oblečenemu tržcu.

»Kako pa mu je bilo ime?«

Barvar je bil ponosen, da je vedel, pa je odgovoril:

»France Rogač se je pisal. France, kakor Prešeren. Tudi njegove pesmi so bile take kakor Prešernove. Kaj nič ne veste? Vsak boljši Slovenec pozna njegove pesmi.«

Tujec se je čudno nasmehnil.

»Kaj res? Ali jih tudi Vi poznate?«

Gospoda Žoltka je to vprašanje tako razjezilo, da je zardel kakor mak; vendar pa res ni poznal tistih preklicanih poezij.

Sprevod je dospel na pokopališče, kjer so zvonili kakor kadar pokopljejo škofa. Množica je obstopila grob in vse se je vršilo zelo slovesno. Po blagoslovu je pevsko društvo zapelo »Lahka ti bodi zemljica,« potem pa je pristopil župan, odkašljavši se je snel cinder, pa je izpregovoril — po svoji navadi kratko a jedrnato:

»Fran Rogač, s solznimi očmi se poslavljamo od Tebe. Narod Te je izgubil, narod žaluje ob Tvojem grobu. Kajti narodu si po-

daril plodove Tvojega uma in narod je vedno hvaležen. Majhni smo, a s svojimi talenti se lahko podičimo. Tudi Ti si ostal na slovenskem Parnasu in na vse veke Ti je zagotovljeno to mesto. Nesmrtno ostanejo Tvoje »Zimske cvetice«, sveža, zdrava ojstrost Tvojih »Trnul« bode vedrila še naših unukov unuke in iz življenja poprijeti tipi Tvojih »Možakov« ostanejo živi, dokler bode naš mili narod na svetu. Hvaležni Tvoji muzi in ponosni na Te polagamo te vence na Tvoj grob. Od Tvojega trupla jemljemo slovo, a Tvoj duh nas ne zapusti nikoli. Živ si Fran Rogač, in živ ostaneš, dični, ljubljeni pesnik naš!»

Možje so zrlki pred se, nekateri so kimali, dame so potegovale robce iz žepov in retikilov. Nastala je pavza, ker nihče ni prav vedel, kaj se sedaj zgodi. V tem stopi tujec, ki je prej govoril z gospodom Žoltkom, k županu, pa ga poprosi, naj mu dovoli reči par besed: »Poznam Rogača kakor samega sebe in tudi rad ga imam tako.« Gospod župan ga je v čudu pogledal, a ni protestiral.

In neznanec je dejal:

»Poznal sem pesnika Franceta Rogača, kakor ga pač nihče drugi ni poznal. Od mladih nog sva bila nerazdruživa, tako da bi lahko rekel: Tičala sva v eni koži.

Zglasilo se je nekoliko klicev:

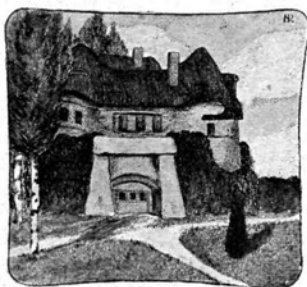
»Čujmo! Čujmo!«

Tujec je nadaljeval:

»Kar je bolelo Franceta Rogača, bolelo je tudi mene; njegova radost je bila moje veselje. In pravim Vam, iskreni žalovalci, rad se je smejal. To pa je skoraj čudno, kajti malo so mislili ljudje na njegovo veselje, in če ne bi bil imel lastnega humorja za tri pokolenja, bi bil lahko utonil v lastnih solzah. Kajti prilegalo se je ljudem, ako so slišali, da strada, plesale so jim dušice, kadar so videli, da ga iščejo biriči, in kdor mu je mogel podtaknit inogo, mu jo je rad podtaknil. Ljudje niso poznali Franceta Rogača, kakor tudi njegovih pesmi ne poznajo. Vedeli so o »Zimskih cveticah«, da je človeka, čitajočega tiste nesentimentalne verze, lahko zabele; ako so kaj slišali o »Trnulah« so delali kisle obraze, vsi »Možakarji«, ki jih je portretiral, so ga preklinjali, a svojih portretov niso hoteli gledati. France Rogač pa se je smejal, kadar so se jezili in kadar so hoteli jeziti njega, in smeje se tudi v tej uri, videč da ga mrtvega časte, ki bi ga bili živega pustili lakote poginiti. Ali rekel je gospod župan: Fran Rogač je živ. Povedal je resnico. Mrtev je siromak tam v jami in menda mu je dobro sedaj; kriv pa ni nič, da se imenuje tako, kakor tisti, ki so mu rekli capin in potepuh, kadar si je hotel olajšati srce in ki je živ ter se smeje — smeje — hahaha —, kar je videl svoj lepi pogreb, dasi se mu še ne ljubi umreti. Častna gospoda, prezgodaj je bilo; rajši ostanem nadalje vaš udani capin in potepuh in se Vam priporočam.«

In polahko je odšel France Rogač.

Žalovalci so pozabili na pogreb. Gledali so za odhajajočim, spogledavali so se, niso vedeli, ali bi se togotili, ali bi se sramovali, ali bi ostali ali pa šli . . . in bilo je nad grobom strašno zabavno. In kakor da je od daleč prihajal hudomušen smeh . . .

ELVIRA DOLINAR :

ALI JE PRETEPANJE VZGOJEVALNO SREDSTVO?

V našem času prevrata in reforme postala so tudi vzgojevalna vprašanja aktualnejša, kot kedaj poprej. Polastilo se jih je zlasti razumno in misleče ženstvo. In prav tako; saj je vendar ženska kot roditeljica naravna vzgojiteljica otrok. Prav hvalno je tedaj ako se prime teh vprašanj z vso eneržijo in z vso resnobo, ki jim gré.

Posebno proti pretepanju otrok v svrhu vzgojitve se javi vedno več glasov. Pretevalo se je morda uže od nekdanj, v vseh časih in pri vseh narodih. O tepežni kazni čitamo uže v svetem pismu, in gotovo sta pretepala uže Adam in Eva svojo neubogljivo dečad pred rajskimi durmi.

Toda moderni duh, ki hoče vse reorganizirati, pokliče i tepežno kazen pred svoj forum. Osvetluje jo od vseh strani, kritizira tu, graja tam ter ne kaže prav nobenega spoštovanja do njene častitljive starosti. Naši dedje so rekali: Tako so storili moji stariši, tako hočem storiti i jaz. A moderni človek reče: kako naj storim, da bo bolje storjeno, kot so storili moji stariši? In na podlagi tega vprašanja se bode morala umakniti i tepežna kazen, ki je povzročila že toliko neizmerne škode, ter prepuščati polje boljšemu uvidevanju.

Znašati se nad slabšim velja v obče kot sramotno. Lotiti se slabšega nasprotnika nikakor ni junaški čin. Zakaj naj bi se kdaj loteval odvažni človek slabotnega otroka, da mu pokaže svojo premoč?

Pretepanje vzbuja tudi v srcu otrokovem neko gotovo mržnjo proti pretepalcu. ki nikdar popolnem ne zgine. Stariši si zapravljajo tedaj na ta način lahkomišelnost ljubezen svojih otrok. Kako naj pa tudi pretepanje, v jezi, v afektu? Tu je nevarnost, da nas pre-

vladuje naša strast ter da otroka naravnost trpinčimo — ne gledé na slabi izgled, ki ga damo otroku, ako ma pokažemo vso našo nebrzdano strast. Ali naj pretepamo hladnokrvno — premišljeno? To bi bilo zopet sramotno, kajti trezen človek si bode vedel najti i drugih sredstev v dosego svojega namena. Nekateri pedagogi tudi trdé, da se uničuje s pretepanjem ves časten čút v otroku. No, temu baš ne bi tako celotno pritrčila. Saj velikega, razumečega otroka v kojim je ta čút že razvit vendar ne bo nihče razumni pretepal. Mali otrok pa še ne vé nič o osebni časti svojega malega jaz. Sicer pa tudi za večjega otroka ni taka neskončna sramota, ako ga potiplje nekoliko ostreje očetova ali materina roka. Tedaj v tem oziru ni stvar baš tako hudo opasna. S te strani ne grozi največja opasnost. Najhujša posledica pretepanja je ta, da vzgaja v otroku vso divjo brutalnost, kajti po vzgledu svojih starišev, ki v ljuti strasti tepejo otroka se i on ne bo nikdar navadil krotiti svojih strasti in brzdati svoje slabe nagone. Po mojem mnenju tudi takozvani tip zločinca, ki je dosegel zlasti po Lombrosovih raziskavanjih toliko važnosti ni prirojen ampak vzgojen po sirovem ravnanju v mladosti.

Razmotrivalo se je tudi že dostikrat vprašanje, bodi-li učitelju v šoli dovoljeno podkrepiti svojo avtoriteto s telesno kaznijo nepokornih učencev. Tu moram pač odločno odgovoriti s krepkim ne. Kajti, ako se pri domači odgoji še dajo kako tako pokriti slabi posledki pretepanja po medsebojni ljubezni, ki veže stariše z otroci, odpade v šoli i ta vblažujoči faktor. Pretepajoči učitelj je otroku samo zli duh, ki tira hudomušnega otroka še bolj v trdodovratnost in svojeglavnost, plahega pa v nepopisen strah in mržnjo proti šoli.

Reklo se je dostikrat — zlasti v učiteljskih krogih — da učitelj često brez tega skrajnega sredstva pri podivjanih otrocih izhajati ne more. Zahtevala se je tedaj pravica do zmerne telesne kazni. To bi bilo pač vse prav in dobro. A kdo postavi učitelju mejaš — do sem in ne dalje? Vgovarjalo se mi bo, da veljaj tu učiteljevo uvidevanje. Dobro — če bi bili vsi učitelji blagi, dobrodušni ljudje. A žalibog jih je i brutalnih in razdražljivih, ki v prvi jezi ne vedo zdržati prave mere. Torej s palico ven iz šole pod vsakim pogojem.

A isto načelo veljaj i za domačo vzgojo. Naj bi si stariši vedno predočili, da se z ljubeznijo več doseže ko z brutalnostjo, a največje vzgojevalno sredstvo je vzgled. Po vzgledu svojih starišev bodo otroci postali i dobri ali zli. Zato mati, vzgajaj sama sebe — a vzgajaš svojo deco. Izruvaj iz svojega srca slehern kal slabih strasti, da te vidijo tvoji otroci vedno le blago, milo in dobro in doživela bodeš na svojih otrocih pravi uspeh svojega truda.

ALEKSIJ IVANOV:

POMLAD . . .

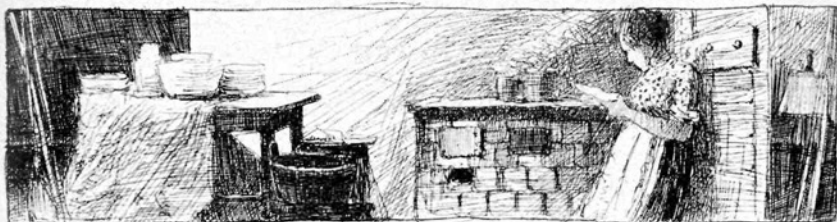
Niso li opojne sanje? . . .
 Ah, molčite zdaj!
 Iz grobov se začnelih
 vrača mladi raj.

Gozd drhteč šumi opojne
 melodije mi,
 do neba življenja sladka
 pesem mi zveni.

Rožice dehté po zlatih
 holmih v lepi dan,
 in sladkost opojna plava
 čez zeleno plan.

Ptice sladkokljune z juga
 v našo stran hité,
 solnca vsa na horizontu
 v mladi raj žaré . . .

In nebo se bliža sveto
 znanki zemlji spet . . .
 Ah, pustite vsaj mi sanje —
 moj prelepi svet! . . .

ZOFKA KVEDER-JELOVŠKOVA:

REZIKINO PISMO.

Listonoš je pozvonil in ker je bila gospa ravno na hodniku je sama vzela pisma in šla z njimi v svojo sobo. Par razglednic je bilo od znanih, pismo od brata in pismo od nekdanje sošolke, tudi nekaj cenikov in časopisov za moža. Ali med drugimi pismi je bilo tudi rožasto pismo z velikim, neokornim naslovom. Za deklo, Reziko, je bilo to pismo. Gospa ga je pogledala in odložila proč. »Od doma ji pišejo«, si je mislila in že je hotela pritisniti na električni zvonec, da bi prišla Rezika in si vzela list. Ali v drugem trenutku se je spomnila gospa, da Rezikino pismo le ne bo od doma, ko je rožasto. »Od doma bi ji pisali na belem papirju«, je mislila gospa in nejevoljno odložila pismo na mizico. »Kaj je treba tem puncam takih norosti«, je rekla v sebi in lice se ji je namrgodilo.

Otroka sta bila v šoli in mlada gospa je bila sama doma. Dolgčas ji je bilo tako popoldne sami brez pravega dela. In na mizi je ležalo Rezikino pismo.

Gospa je vzela pismo v roke in ga je odprla. Nehote ji je stopila rdečica v lice in to jo je jezilo. Sicer še ni nikoli odpirala tujih pisem ali končno, kaj ne živi Rezika pod njeno streho? Dolžnost vsakega gospodarja je, da pazi na svojo služinčad. In Rezika, kaj ji treba takih reči?! Dela naj! Danes je vstala ob šestih, namesto ob tričetrt na šest; naredila je res vse, kar je morala ali druge dekletke vstajajo ob petih. In koliko dela imajo služkinje pri drugih gospah. Gospa Klinarjeva ima na primer pet sob in vsak dan služkinja vse pospremi in še celo kuha sama; a popoldne ne da bi pohajkovala, lepo vzame nogavice in jih vse pošije in tudi na stroju sešije gospej kakšen predpasnik ali bluzo za doma. Šivati se je učila, ko je bila mlajša a zdaj služi. Tako če bi človek dobil! — je vzdihnila gospa. — In gospa Klinarjeva daje svoji služkinji samo en goldinar več, kakor ona Reziki. In kaj ji naredi Rezika? — Nič!

Gospa je razgrnila pismo in je brala: Predraga moja Rezika! Zlati nagelj mojega srca! Pozdravljam te stotisočkrat čez doline in gore. In zelo je žalostno moje srce, zelo se mi toži po tebi ko si tako daleč proč. Rožica, Rezika, ko bi Ti vedela, kako Te imam jaz rad bi samo na me mislila. Tako se pa bojim, da tudi na druge misliš. Pisal mi je ta teden moj svak, da si govorila v nedeljo

z nekimi mladimi fantomi. Hlapec je v eni trgovini ali kaj. In zato se Ti dopade, ker je gosposk, ko mu dajo komiji kakšno kravato in kakšne gumbe za manšete. Ali kaj bo on, revež. Če ga jaz v roke dobim ga ne bo dosti ostalo. Samo se pogovarjaj s takimi gnjidami pa boš videla kaj bo. Kaj pa boš z njim? Ko jaz od vojakov pridem, bom malo drugačen. Rokodelec je gospod danes, draga moja. Kaj bo hlapec? Nič ni. Lahko si obesi deset kravat okrog vratu, pa je le hlapec. Mene pa bo moje čevljarstvo le držalo. Zmerom se lahko zasluži dosti denarja, če človek ni lenuh in lump. In jaz nisem len, in noben pijanec nisem in kartač. Kakšna druga dekle bi me bila drugače vesela. Ti pa tako z menoj delaš, da te drugi tožijo pri meni. To ti povem, za norca pa ne bom! Pri moj verji za norca sem predober! To ti svetujem in to ti povem. Dobro si premisli, pa piši tako ali tako. Meni je vseeno. Čez deset mesecev bomo rekli adijo ti vojaški stan in potlej bo deset deklet na vsaki prst, če bom hotel.

Ali jaz nisem tak, to veš. In glej, Rezika, jaz nobenega drugega dekleta ne pogledam. V resnici se ti zakolnem, da imam samo Tebe rad do hladnega groba. Ljuba Rezika, moje srce samo na Te misli. In lepo se Ti zahvaljujem za Tvoje zadnje pismo. In tako jopet piši, da vem ali je res ali ne, ko mi piše svak, da z drugimi hodiš. In če nič ne pišeš, bom tudi vedel, kaj in kako.

Iz mojega gorečega srca pošiljam belo golobičko čez sedem voda in sedem zelenih travnikov, da Te pozdravi in da Ti pove, da Te imam zvesto rad do smrti.

Tvoj

Jože, frajtar.«

Gospa se je nasmehnila. Kakšne reči si pišejo taki-le ljudje. Prav za prav so vsi ljudje enaki. Tudi ona je dobivala enaka pisma od svojega moža, prej ko je bila še dekle. Sicer je res, finejše je bilo vse, mnogo finejše. Ali končno, zakaj je človek izobražen? — zato da bi bil fin.

Še malo se je nasmehnila gospa, ali pismo jo je zdaj že jezilo. Končno, kaj je treba Reziki takih rečij v glavi? Ona je vendar le dekla. Dela naj in ne da je vsa zmešana od takih norosti. Ni čuda, če je potem v hiši vse narobe.

Zakaj pa ima človek deklo? Zato da mu dela, in ne zato, da bi ji pisali vojaki zaljubljena pisma. Ob desetih bi šla lahko spat, Rezika, vsak dan ako bi hotela. In potem bi lahko prej vstala. Tako pa zvečer bere in piše take zaljubljene čenče namesto, da bi si počila za drugi dan. In petrolej troši po nepotrebnem. Kdo plača petrolej? — Ona, gospa. Kdo ima škodo od vsega tega? — Samo ona, gospa. Naj si kaj šiva zvečer, če ji je dolgčas, ali pa naj plete nogavice za Radkota, ki jih toliko raztrga.

Res, neumna bi bila, če bi dovolila dekli take norije. Rezika je stara zdaj edenindvajset let in ima še dosti časa, če se hoče močiti. In potem če bi bilo že kaj pametnega, saj bi človek dovolil. Ali vojak?! Kaj pa je vojak? Samo na to gleda, kako bi zmešal kakšnemu dekletu glavo, potem jo pa pusti. In za kaj takega bi bilo Rezike vendar-le škoda.

Gospa je zgenila pismo in ga je spravila na dno miznice pod vse druge papirje. Najprej je hotela pismo raztrgati, potem si je pa mislila, da je bolje, da ga ne raztrga. Človek ne ve, kaj vse prav pride. Če bo Rezika taka ali taka pa ji gospa lahko pokaže, kakšna je prav za prav . . .

Že skoro 14 dni je ležalo pismo v miznici in gospa Zlatarjeva je pozabila nanj. Rezika je vstajala točno ob tričetrt na šest, včasih še prej in gospej se je zdelo, da je pridnejša, kakor prej. Zadovoljna je bila ž njo in v duhu si je bila namenila, da ji bo kupila za Binkošti belo svileno ruto. — Saj človek ni tak, da ne bi kaj dal, če so posli, kakor je treba. Seveda mnogo hvale in spoznanja, ni da bi človek od njih čakal. Dobrota se lahko pozabi. In če se prav vzame, bi bila Rezika po zimi lahko malo bolj pridna, kakor je bila; o božiču je dobila zadosti daril. Gospa Klinarjeva se je pobahala zadnjič, ko je bila večja družba na kavi pri gospej Zimovi, koliko je dala dekli za božič, ali ona, gospa Zlatarjeva je dala Reziki cela dva para volnenih, — volnenih, prosim! — nogavic več. In če se pomisli, da dela Rezika skoro polovico manj, kakor dekla pri gospej Klinarjevi, je to tudi dosti, niti kakšna baronica ji ne bi dala več . . .

Gospa Zlatarjeva je bila prav zadovoljna, ko je mislila vse to. Zakaj nije lepše in prijetnejše zabave kakor misliti o tem, kako je človek prav za prav dober in plemenit.

Po obedu je mislila to, namesto da bi kaj čitala ali vezla. Spala ni, gospa Zlatarjeva, po obedu nikoli. Ni to dobro niti za zdravje in še manj za lepoto.

Potem pa se je spomnila, da bi šla lahko obiskat svojo taščo. Že dolgo je ni bilo tam in staro gospo je veselilo, kadar je prišla.

Oblekla se je in naročila Reziki naj pošlje otroka k stari gospej po njo, ko prideta iz šole.

Tašča gospe Zlatarjeve je stanovala dosti daleč zunaj v predmestju. Ko je gospa Zlatarjeva pozvonila, prišla je odpirat stara dekla, Mari:

»Gospe ni doma, šli so nekaj kupovat v mesto. Ali čez kakšne pol ure bodo že prišli. Prosim, naj malo počakajo.«

Gospa Zlatarjeva je bila trudna od hitre hoje in je šla v »salonček«, — malo sobico s starinskim divanom in štirimi že ogoljenimi naslonjači.

»Malo vode mi prinesite, Mari in potem ostanite tu in mi kaj pripovedujte, da mi ne bo dolgčas.«

Ko se je Mari spostljivo posadila na rob enega od naslonjačev, jo je vprašala gospa Zlatarjeva: »In zdaj mi recite, Mari, koliko ste stari. Teh dvanajst let, kar vas poznam ste vedno enaki.«

»Ko je človek enkrat star, se ne spreminja več«, je rekla Mari. »Stara sem pa že petinšestdeset let.«

»To je že precejšnja starost, Mari. Kako dolgo pa ste že pri naši gospej mama?«

»O, dolgo že. Ne vem več, da sem bila kje drugje prej. Že šestinštirideset let služim pri gospej za dekle.«

»To bo že kmalu petdeset let! In ste zadovoljni?«

»Zadovoljna? Hm, vsak človek je zadovoljen, s tem kar je. To je najbolj komodno in najboljše zanj, da misli, da je zadovoljen«, je rekla Mari s svojim starim vedno enakim glasom.

»Pa ste modrejši, kakor sem mislila«, se je skušala šaliti gospa Zlatarjeva in se je nasmehnila; ali Mari je imela isto čemerno lice in se ni nasmehnila.

»Gospa vas ima jako rada«, je rekla zato gospa Zlatarjeva, kakor da bi hotela popraviti svojo šalo.

»O, da, prav radi me imajo, gospa«, je rekla Mari. Gospej Zlatarjevi pa je bilo, kakor, da sliši druge, trpke besede, ki so šepetale: O, da, za deklo me ima gospa dosti rada.

Nekoliko minut so molčale obe. Ali gospej Zlatarjevi je bil ta molk čudno mučen. »Pripovedujte mi kaj, Mari, iz vašega življenja!« je rekla.

»Kaj naj pripovedujem?«

»Kar ste doživeli.«

»Jaz nisem ničesar doživela, gospa. Šestinštirideset let služim za deklo in na tista leta, ki so bila prej, sem pozabila. Človek lahko pozabi na to, ko služi šestinštirideset let.«

»Kaj vam je žal, Mari?«

»Jaz ne vem, gospa. Žal?!... Vsak si misli, da je tako najboljše, kakor je. Saj menda vsi pravijo, da je za človeka mir najboljši. Jaz sem imela zadosti mira.«

»Pa vendar! Pripovedujte kaj, Mari. Saj nisem radovedna. Ali danes bi rada, da mi kaj poveste, kako ste živeli. Meni lahko pripovedujete. Ne bom vas razžalila.«

»Če bi mislila, da bi me razžalili, gospa, ne bi bila rekla niti tega, kar sem rekla. Veste, če družega ne, molčanja se vendar nauči človek, če služi.«

»Kako ste živeli, Mari? Recite, včasih je dobro, če človek ne molči. Laglje je govoriti. Jaz ne vem, ali zdi se mi, da je molčanje težko in da boli.«

»Boli, hm... Kako sem živela?! Služila sem šestinštirideset let; zjutraj od pol šestih do zvečer do desetih sem bila dekla vsak dan, po noči sem spala. Tako sem živela.«

»Ali vi, vi sami! Nekaj ste vendar živeli, nekaj ste vendar čutili?!«

»Ni bilo časa zato, draga gospa. Človek je truden od dela; vesel je, da se naje, da se obleče, da si spravi včasih kakšen gol-dinar za stare dni. Kaj pa še družega, gospa?«

»In ste mislili takrat, Mari, ko ste bili stari dvajset let, da boste vedno služili?«

»Ne vem. Morda nisem mislila.«

»In vam je žal, da ste služili, Mari, šestinštirideset let in da boste še služili?«

»Žal?!... Rekla sem vam že, da pametnemu človeku, človeku, ki kaj nase drži ni nikdar ničesar žal. Tako je, kakor je. In zato, je tako najboljše, kakor je.«

Stara Mari je obmolknila. Gospej Zlatarjevi je bilo tesno v ti mali sobici, s starinskimi, ogoljenimi in začrnelimi mebli. In tam je sedela Mari, stara, suha s koščenim, sivim in čemernim licem. Izpod belega robca je gledalo malo sivih las, roke prekrížane na kolenih so bile žilave, izkrivljene in pohabljene od dela.

»Šestinsštirideset let!« je rekla gospa Zlatarjeva in se je obrnila proč.

In tisti čas se spomnila svoje dekle, Rezike . . .

»Slišite, Mari«, je rekla in se obrnila k njej, »recite mi ali ste bili kdaj zaljubljeni?«

Blede, ugasle oči so pogledale na njo. Staro lice se je nasmehnilo ali trd je bil ta nasmeh in boleč.

»Vsak človek je bil enkrat zaljubljen, gospa. Davno, davno...«

»In zakaj se niste omožili?«

»Ne mislim na to, gospa. Včasih, takrat, davno, sem mislila na to. Jaz sem bila stara triindvajset let in moj fant je bil pri vojakih. Sem, mislila, ko pride od vojakov, se vzameva. Nekako bi bila pač živela, čeprav ni imel on nič in jaz nič. Tudi nekterim siromašnim ljudem se posreči, da žive brez stradanja in to je prav za prav vseeno, če si sit črnega kruha ali belega kruha: zadosti je, da si sit. Pa mi je pisal od vojakov, kakor se piše v takih prilikah. Vsaka dva meseca mi je pisal in to je bilo mnogo za tiste čase. Zdaj se več piše. Tako ste pretekli dve leti, ko naenkrat ni bilo več pisem. Čakala sem tri mesece, štiri, pol leta. Ni bilo pisma. Jokala sem in zelo mi je bilo težko. Sama nisem hotela pisati in vprašati. Nobenemu se ne bom vsiljevala, sem mislila in sem molčala. Tako je minil čas.

In enkrat čez kakšnih pet let so šli gospa obiskat eno staro sestrično v trg N. Obolela je nekaj pa so jo šli obiskat. Mene so vzeli seboj, da bi kaj stregla, če bi bilo treba. Ni bilo tako hudo, kakor so mislili gospa; sestrični je hitro odleglo. Že tretji dan smo šle nazaj z gospo. Zjutraj sem šla kupovat še nekaj sadja za na pot. In koga srečam na cesti? . . . Moj fant je bil to, v zidarski obleki, na rokah je imel majhnega otroka. Zraven njega je šla mlada ženska in je nesla orodje. In na drugi strani je šel fantek in se je držal matere za krilo. Še v kijkljici je bil. Vsi štirje so šli počasi po cesti in lepo jih je bilo videti. In mene je zbolelo srce, ko sem jih videla. Tako mi je bilo hudo tisti hip in taka britka zavist me je zbola v srce, da sem skoro omahnila. Tudi on je povzdignil oči in me je pogledal. In videla sem, kako je prebledel in kako mu je noga zastala za hip. Micka! je zaklical polglasno ali takoj se je obrnil proč. Šel je mimo mene in se ni ozrl. Še malo sem gledala, kako so šli mirni in zadovoljni po cesti vsi štirje, potem sem šla svojo pot. In zato mi je bilo laglje, ker je bilo sovraštvo v mojem srcu, jeza in zavist. Molčala sem potem še bolj.

Ali tako čez kakšna dva meseca je bil moj god. Gospa so prišli v kuhinjo voščiti in so mi dali uhane za darilo. Prav lepi murčki so bili in jaz sem jih bila vesela. Gospa so seli na stol in so me spraševali kako in kaj. In če rada služim pri njih, če sem zadovoljna. In jaz sem rekla, da sem zadovoljna. In nekako čudno

mi je prišlo, da sem rekla gospej, kako sem imela fanta in sem mislila na možiteve. Pa ni bilo nič, fant ni bil dober fant, pozabil je na me, z drugo se je oženil in zdaj ima že dva otroka. In sem povedala gospej, kako sem ga videla v trgu, kako je šel z družino.

No, vidiš, so rekli gospa. Vedela sem, da te bo pustil in pozabil. Samo takim verjemi, kam bi človek prišel! Jaz sem to vedela in sem sežgala takrat, kar ti je pisal. Še dvakrat je pisal pa sem vse raztrgala, da ti ne vidiš. To se ne spodobi, da bi si pisalo pošteno dekle take reči z vojakom. Kakšna ljubezen! Samo na to misli vsak, kako bi te vjel in pustil potem. Jaz sem vedela takrat, še hvaležna mi bo, punca!

Tako mi je bilo tisti hip, da bi bila najraje skočila in ubila gospo. Pa nič nisem rekla samo glavo sem povasila, da ne bi videli gospa mojih oči. Tak je človek, ko služi. Če psa suneš, zacvili, človek pa se ne upa zacviliti, ko mu stopi kdo na srce.

Gospa so odšli v sobo in jaz sem pala na kolena in sem jokala grenko. In tiste murčke sem vrgla v ogenj.

Zato se nisem možila. Pa morda je prav. Saj sem rekla, da pametnemu človeku ni ničesar žal.«

»Ali niste nikoli rekli gospej, da ni ravnala prav?« je vprašala Zlatarjeva.

»Kaj bi rekla? Saj ne bi nič pomagalo. Človek molči, to je najboljše. In morda bi bila nesrečna ž njim. Zdaj sem stara, imam svoj mir in za drugo mi ni mar, kar je bilo ali kaj je moglo biti. Samo dolgčas je človeku včasih, ko nimaš nobenega svojega in ne veš kam bi mislil in na koga. Ali stari ljudje so vsi taki sitni in čemerni.«

Mari se je popravila ruto in je zazdehala. Gospej Zlatarjevi se je zdela še bolj koščena, stara in pusta. Sedela je nekaj časa, ali vprašati ni mogla ničesar več. Vstala je kmalu in odšla, češ, da pride zopet drugi dan.

Takaj, ko je prišla gospa Zlatarjeva domov je poiskala Rezikino pismo in je šla ž njim v kuhinjo.

»Rezika, to-le pismo je vaše. Hotela sem ga vreči proč, pa sem se premislila. Vsak človek ima svoje življenje kaj ne? in najboljše je da ga živi po svoje. Dobro ali slabo. Tukaj imate pismo. Delajte, kar hočete. Vsak človek ima pravico, da si svoje življenje, svojo osodo in svojo bodočnost sam dela in zida. Če se kaj spridi, si je sam spridil. In še vedno je boljše, da si sam kaj pokvari, kakor da bi mu pokvarili drugi. Jaz vas imam prav rada Rezika, ali svojo pamet imate tudi že vi sami lahko. Karkoli naredite, naredite tako, da vam ne bo žal. In name se nikar ne jezite, da sem skrila vaše pismo...«

VEKOSLAV ŠPINDLER.

V RAZNIH HIPIH ...

(Svojemu bratu Frančišku.)

- I. Tih potoček čez poljano
 tiho zašumljal,
 tihi vetrič skozi vseмир
 tiho zapihljaj,
 tiha misel skozi dušo
 tiho je prišla,
 tiha žalost naselila
 se je sred srca. —
 Ti sedel si pri klavirju
 sanjajoč v večer,
 tožna pesem zazvenela
 tiho v mračni mir.

TOLSTOJ:

VOLK IN PES.

Suh in sestradan volk je hodil okoli vasi in je srečal debelega psa. Volk je vprašal psa: »Povej mi, kje dobivate vi psi hrano?

Pes je rekel: »Ludje nam jo dajejo.

«Gotovo opravljate zato ljudem jako težek posel?»

Pes je rekel: Ne, naš posel ni težek. Po noči pazimo na domačijo.«

»Samo zato vas hranijo ljudje!« se je čudil volk. »Jaz bi šel takoj v tako službo, ker nam je huda za hrano.«

»Le pojdi z menoj!« je rekel pes. »Moj gospodar bo hranil tudi tebe.«

Volk je bil vesel in je šel s psom. Že je stopil na prag, ko opazi, da ima pes na vratu dlako odgrnjeno. In je vprašal: »Zakaj pa imaš to, pes?»

»To je le tako«, je rekel pes.

»Kako to?»

»To je od verige. Po dnevu me priklenejo na verigo in veriga mi je odgrnila malo dlake na vratu.«

»A če je tako, potem z Bogom!« je rekel volk. »Nepojdem služiti ljudem. Ne bom sicer tako debel, ali imel bom prostost in slobodo.«

Z. K.:

V PRIRODO!

Uživanje v krasotah narode je bilo človeku od nekaj najčistejše in najplemenitejše veselje. Vsaka, tudi najslajša sreča ima na dnu kupe grenko kapljo in naj je tudi le obžalovanje, da je čaša že izpita. Užitek, ki vam ga daje lepa naroda ne mine nikdar. Večna je in vsak dan druga. Doline so iste, hribi isti, a enkrat jih pokriva sneg, drugič bujno zelenje leta. Isti dan, vsak hip je druga. Oblak pripluje na visoko nebo in že so sence po hribih druge, letna megla se vzdigne v podvečer v dolini in vsa slika je izpremenjena. V največji sreči in v največji žalosti idite v narodo in veličastni mir vam prevzame dušo, dvigne vas visoko nad malenkosti vsakdanjega življenja.

In otroke svoje osobito pošiljajte ven v narodo vsak dan. Mnogo naj hodijo po lepih travnikih, po mirnih gozdovih, mnogokrat naj vidijo svoj kraj v mesečini, v jutranji zori, v belih zimskih nočeh, ki jih razsvetluje le sneg in svetle zvezde na visokem nebu.

Kadar pridejo otroci iz mesta domov na počitnice, naj ne pridejo domov le v hišo svojih starišev, ne le na domače dvorišče, v domač vrt. Kadar se pride domov, se pride v cel kraj, k potoku se gre, na hrib, v gozd, po vseh potih se hodi, kjer se je kdaj hodilo z veseljem i smejoč. Kakor stare znance tako lepo se pozdravi topole ob ribniku, lipo sred vasi, smreko na griču. In še po noči se vstane, postoji malo pri oknu, pogleda se v nočno pokrajino, da se ve, kakšen mesec je doma, kakšne zvezde, kakšni oblaki.

Ne, da čepe otroci cel dan doma in se dolgočasijo. Znati biti vesel, brezskrben, uživati znati lepoto vsakega dne, to je velika sreča in velik dar. Lahko se da to otroku in verjemite, hvaležen bo vsak za to najbolj. Niso hvaležni otroci za trud in skrbi, ki ste jih imeli z njimi, ali za veselje, ki ste jim ga dali. Ko bodo že sami stari in osiveli možje in žene, se bodo spomnili očeta ali matere in si bodo mislili: Kako dober človek je bil moj oče; sam ni vedel zato morda in vendar me je naučil veselja.

Ni povod veselja glavno, — ali veselje samo je glavno. Kakšna gospodična je vesela, ko jo vodi mati v novi plesni obleki, okinčano od pete do glave na ples. Vsa družina je morala morda štediti pol leta za to veselje. Druga pa je ravno tako intenzivno vesela, ko so ji dovolili doma, da je šla s tovarišicami na izlet na Rožnik in so tam pile kavo in jedle črn kruh s surovim maslom.

Človek ima lahko svak dan praznik, ako ni duševno preubog zato in ako ni blaziran.

In glavno: veselje naj se ne crpi samo iz ljudij. Ljudje nas lahko razočarajo. Ni to tako velika stvar, če nas ljudje razočarajo, ali žalostno je to, da izgubimo vero in zaupanje sploh. A to je nesreča. Pravi človek naj ima toliko vere, toliko zaupanja v sebi, da lahko vedno zopet veruje, vedno zopet zaupa, četudi je bil že

nevem kolikokrat ogoljufan in razočaran. To je pač neizogibno, da se razočaramo dostikrat v svojem življenju v posameznikih. Boli to pač ali nesreča to ni nobena tako velika. Nesreča je le, če izgubimo vero in zaupanje v ljudi sploh, če ne moremo verjeti in zaupati nobenemu človeku več. Zaupanje, vera v ljudi to je najlepše čustvo, ki ga je človek zmožen. In takega človeka, ki res popolnoma veruje v ljudi in jim popolnoma zaupa, takega bodo ljudje redko razočarali. Samo po sebi sodimo. V življenju je pač tako, da tudi mi nismo le tisti, ki nas varajo drugi, ampak tudi mi varamo druge, mnogokrat oboje nevede in nehote. Ali mnogo laglje nam bo razočarati, — če že moramo — človeka ki nam pol zaupa pol ne, kakor človeka, ki veruje v nas popolnoma.

Samo priroda nas ne bo razočarala nikdar. Ona je vedno lepa in dobra z nami, kadarkoli se zatečemo k njej. Kdor se boji vetra, burje, dežja, blata, ta prirode ne pozna. Kako neizmerno je lahko človek vesel, ko gre po blatni cesti a dež mu prši v razgreto lice. Lasje so že vsi mokri, roke vlažne, obleka je premočena do kože. In vendar je imenitno. Gremo, gremo, usta na smeh, oči vedre in svetle, v srcu neko čudno veselo in otročjo razposajenost. Dež je mrzel ali nam je toplo, tako se čutimo zdrave, mlade in srečne. In če postojimo, se dviga soparica iz naših rok, lica, celega telesa; dež nam izhlapeva na koži tako smo mladi in topli. Pa gremo dalje še bolj veseli in vse: sivo, čemerno nebo, dež, debelo blato, — vse se nam zdi imenitno, vse gledamo z iskrečimi in smejočimi očmi.

Otroci, okrog hodite po gozdovih, po strmih stezah, po kamnitih potih, po mehki travi ob potoku, po dolinah in gričih; vse si pogledjte s veselimi, mladimi očmi, povsod poskušajte jeko, iz vsakega studenca pijte, vsako drevo naj vam bo znano v vašem kraju. Glasni bodite in veseli in verjemite mi, nikoli ne bодete nesrečni. Življenje vas bo trlo in uklepalo, sto skrbij se bo pridrla nad vas, ali vi se bодete spomnili na cvetočo jablano, na tiho ravnico v gozdu, pogledali bодete skozi okno in pozdravil vas bo vesel, bel oblak na modrem nebu, ustavil se bo pogled na visoki topoli, daleč kje na griču — in že ne bодete več nesrečni. Kako bi bil svet grd, zloben, kako bi bilo življenje nevredno da se živi, dokler cveto jablane pomladi, dokler jadrajo beli, svetli oblaki na modrem nebu?! . . .

55. Uganka.

Josip Kos, Gorica.

Odkod si ti? 'Z doljne vasi! —
 Okus'lo nisem še jedij,
 Bilo stisnjeno sem in bom,
 S pozdravom pridem na tvoj dom.
 Z imenom pravim te pozdravim,
 Veselje, žalost v sebi hranim.
 Al, »kdo si ti, kdo me posla«
 Zaman me vprašaš vsikedar.
 Pogledaj pa zunanjo plat
 Mogoče se ti dam spoznat;
 Če ne pa vzemi nož v roké,
 Da videl moje boš ime. —

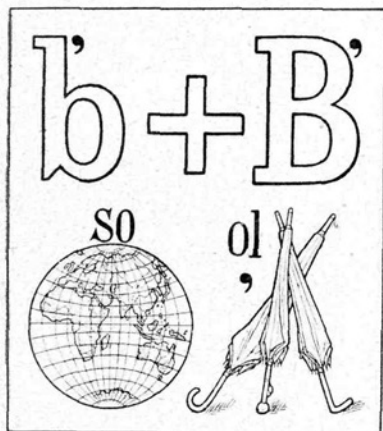
56. Križ.

Viktor Balok, Kranj.

a.
 a č j
 j k k m n
 u u r
 r

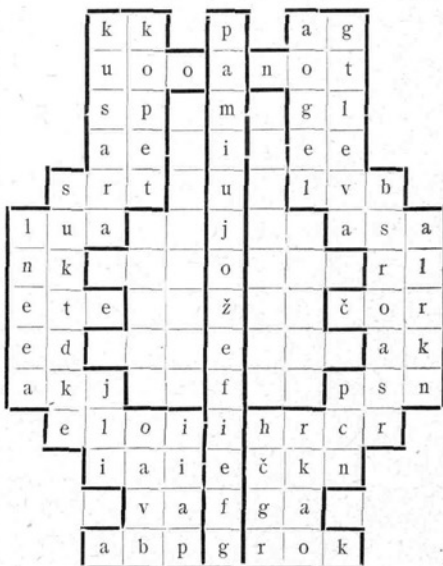
57. Rebus.

Fr. Rojec, Radovljica.

58. Lira.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

59. Homonim.

X. Y. v N.

Ko — še jaz k njim, bilo nas je —.

60. Številna uganka.

B. Pavlič, Gradle.

I. II. III. IV. V. VI.

7	8	7	6	3	5
8	7	2	7	5	1
1	2	1	8	1	4

Postavi namesto številk primerne črke, tako da pomenijo navpične vrste I. II. III. itd. 1 žival, 2. posodo, 3. pesniško vrsto, 4. del člov. telesa, 5. žensko ime 6. rastlino. Srednja vrsta z debelimi številkami pové mesto iz stare zaveze znanô.

VESEBINA: Roman Romanov: *Saj ni v mojem življenju . . .*; Ivan Lah: *Stara historija*; Andr. Rapé: *Kes*; Etbin Kristan: *Žalostna humoreska*; Elvira Dolinar: *Ali je pretepanje vzgojevalno sredstvo*; Aleksij Ivanov: *Pomlad*; Zofka Kveder-Jelovšekova: *Rezikino pismo*; Vekoslav Špindler: *V raznih hipih*; Tolstoj: *Volk in pes*; Z. K.: *V narodo*; *Aforizmi*; *Smešice*; *Uganke*.

Rešitve ugank v 4 štev.

38. Bor. rob. 39. 4, 9, 2; 3, 5, 7; 8, 1, 6. 40. Irma, noga, okna, miza, osla, toča, teta — Inomost. 41. Les — lev — led — lek — len — lep. 42. Paris, Agata, Rabat, Itaka, Satan. 43. Žganje pomori jih več, kakor kuga, glad in meč. 44. Stara navada je železna srajca. 46. Lovec, oljka, želje, jeklo, Pavel. 47. Komaj, ko maj. 48. Bolji je pameten sovražnik, kakor neumen prijatelj. 49. Job, boj. 50. P. lep, pepel, pes, l. 51. Knjiga.

47. Na strmo višavo,
na goro jaz grem,
pogledat v daljavo
prot južnim stranem.

Kjer reke so zdrave
in bele ceste,
cvetoče planjave
pa čvrsti ljudje.

Oče in hčeri.

45. Imel je oče hčeri dve,
omoži dobro je obe:
starejšo je vrtnarju
in mlajšo dal lončarju.
K vrtnarjevi pogledat gre:
»Kako je kaj? — »Bo že, bo že;
samo dežja je treba zelenjavi.
Molite zanj!« — Lončarjevo pozdravi:
Kako pri vas? Bo že, bo že, samo
Bog daj nam solnca, lepega vremena
da se suši posoda nam lončena.
Molite zanj!« — Zđaj moli! Pa kako?

Dobitki četrtega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

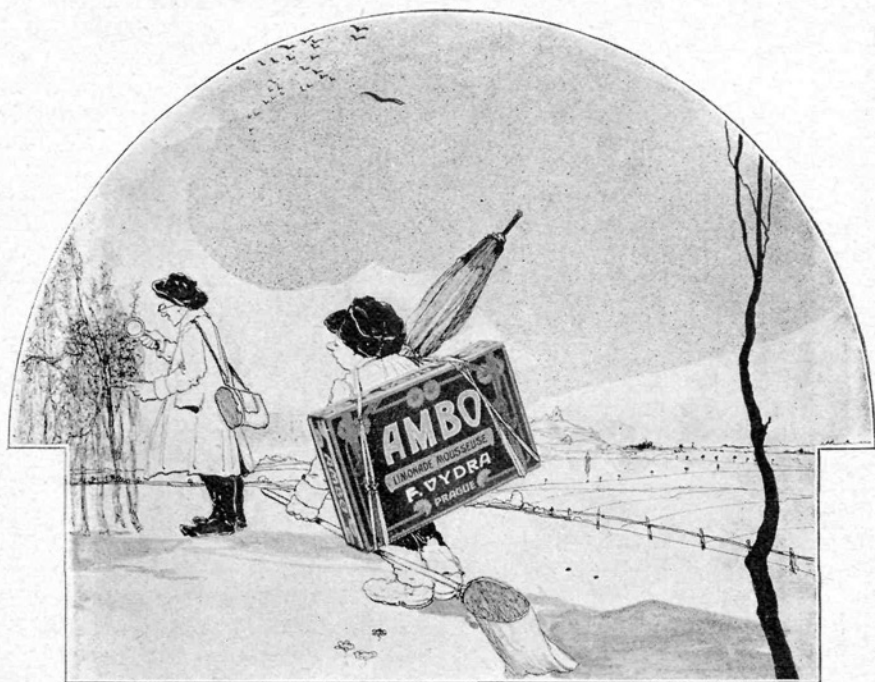
1. A. Häusler: (krasna slika z okvirjem, orig.) *Marica Doušak*, sopr. kles. mojstra Sv. Križ pri Trstu.
2. Garnitura vaz: *Alojzij Lapanja*, c. kr. fin. preglednik, Brazzano.
3. H. Sienkiewicz: »Križarji« (krasno vezana): *Svitko Starec*, učit.-vod. Poljana.
4. Slika z okvirjem »Postojnska jama«: *Ivan Zobeč*, sod. sel, Ribnica.
5. Figurina: *Mar. Vončina*, soproga zidarja, Gor. Tribuša.
6. Janka Krsnika »Zbrani spisi«: *Ant. Kocijančič*, posest. sin, Gorje pri Bledu.
7. in 8. po 3 skudelice za kavo: *Helena Modič*, posestnica, Gorica. *Marija Novak*, organistova hči, Sv. Peter pod sv. Gorami.

Naše objave.

Bratje Dobrovič, veletržci z vinom, Zadar, Dalmacija, priporočajo svoja povsod priznana rudeča vina. Cenik na zahtevo brezplačno.

Prestavljeni so bili: Anton Mozetič železnični nadziratelj iz Matulj v Nabrežino. Franc Tonja, delovodja c. kr. drž. žel. iz Podnarta v Škofjokoloko.

Umrli: Alojzij Jerše, župnik v. p. Št. Vid pri Zatičini.

Dobra jakost in osvežujoči okus naših bonbonov je utrdil njihovo staro dobro ime. ————— Jamči se za kemično čistočo

≡≡≡ „AMBO“ ≡≡≡

ki pripravi prijetne in osvežujoče pijače.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Kdor bi od naših cenjenih naročnikov hotel pokusiti

„BUHTIN“

naj si naroči 5 zavitkov po 10 vinarjev. Ta množina zadostuje na 20—25 kg. moke, ter da pecivu izvrsten okus, ki se tudi najboljšim in najbolj skušenim gospodinjam le redkokdaj posreči.

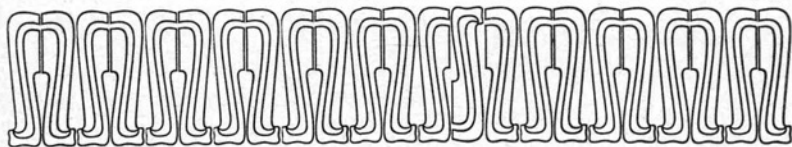
Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Praktična steklenica.

Priporočamo gospodinjam **steklene posode** za Vydrovo žitno kavo, ki na ta način spravljena, obdrži celo leto lastnosti kave sveže pražene, ker je v suhem in v absolutni čistosti.

Steklenico 8litrovo (v katero gre skoro cela naša pošt. pošiljka žitne kave) z brušenim zamaškom računamo 1 K 80 h; zabojček za pošiljatev stoji 44 h. Poštni porto plačamo mi, ali zaračunamo, da bi ne moral adresat doplačevati. Steklenico napolnjeno s kavo **se ne more** pošiljati, ker je že sama na sebi dosti težka in bi ne izdržala poštnih ekspedicije.

Našim gg. odjemalcem pošiljamo brez poštne povzetja, kakor navadno.

Prvi potepuh: »To je čudno! Lani sem dobil za enega prešica 3 mesece a letos 5!«

Drugi potepuh: »Nikar se ne čudi! Letos je svinjsko meso dražje.«

TEHNIČNI IN KEMIČNO-ANALITIČNI LABORATORIJ
PREISKOVALNA POSTAJA ZA GOSPODARSTVO IN OBRT
JOSEF KOBLIC,

OD C. KR. MINISTERSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE, AVTORIZOVANI KEMIK ZA
HRANILA IN ZAPRISEŽENI STROKOVNJAK C. KR. TRGOVSKEGA SODIŠČA
V PRAGI.

P. N.

Tovarna hranil F. Vydre

v Pragi VIII.

Dne 23. listopada, 23. grudna 1904. kakor tudi dne 1. mal. travna 1905. pregledal sem nepričakovano v Vašem zavodu vse tovarniške prostore in sicer proizvodjalne, kakor tudi skladišča surovin in gotovega blaga. Niti v enem slučaju nisem zapazil najmanjše stvari, kir bi mogla škodljivo vplivati na kakovost surovin i izdelkov. Vse surovine spadajoče k izdelovanju preiskal sem z največjo natančnostjo razun tega še v svojem lastnem laboratoriju, ter odgovarjajo vsem zahtevam zakonov o hranilih. To dokazuje moj certifikat, katerega sem izdal Vaši tovarni o razkrojitvi teh izdelkov.

Josip Koblje,

od c. kr. ministerstva za notranje zadeve avtorizovani kemik.

Vydrova
tovarna hranil
v Pragi VIII.

pošilja 5 kg. Vydrove žitne kave za 4 K 50 v. poštne prosto. Brez povzetja pošilja se samo starim naročnikom in tistim, ki pri naročbi označijo tudi svoj stan.

„DOMAČI PRIJATELJ“

je naš list in se pošilja vsem našim kupcem zastonj. Izdajamo tudi češki (»Vydrove Besedy«), hrvatski (»Sijelo«), srbski (»Српско цвеће«) in nemški (»Der Kaffeetisch«) list.

Ravnokar so izšle!

Ravnokar so izšle!

„ISKRE“,

zbirka slovenskih in hrvatskih črtic in novel od Zofke Kveder-Jelovškove v oknsni opremi z mnogimi orig. perorisbami akad. slikarija M. Račkoga. Cena s pošt. 2 K 20 v. — Naroča se pri pisateljici. Naslov: Zofka Kveder-Jelovškova, Zagreb. Kukovičeva ul. — Zaradi olajšanja manipulacije razpošilja se samo proti gotovem ali pa pošt. povzetju.

Izdajatelj in lastnik: **F. Vydra** v Pragi VIII.

Odgovorna urednica: **Zofka Kveder-Jelovšek**, Zagreb.

Tisk C. Albrehta (Maravić i Dečak), Zagreb.